

Interreg
ADRION **ADRIATIC-IONIAN**
European Regional Development Fund - Instrument for Pre-Accession II Fund

CREATURES

EXECUTIVE SUMMARY
O T1.1 “JOINT ACCELERATION PROGRAMME
FOR CCI-RELATED SMES & START-UPS”

Authors	School of Economics and Business, University of Sarajevo
Version	1.0
Date	26/07/2022
Pages	4

Izvršni sažetak

Izveštaj "Zajednični akcelerator program za mala i srednja preduzeća te novonastala preduzeća koja su povezana s kreativnim i kulturnim industrijama" jedan je od rezultata projekta CREATURES (Promoting Creative Tourism through new Experiential and Sustainable routes), koji je financiran iz INTERREG V-B Jadransko-jonskog programa ADRION 2014.-2020. Projekt ima za cilj promicanje održive valorizacije i očuvanja prirodne i kulturne baštine kao osnove ekonomskog rasta u jadransko-jonskom području. Poseban fokus projekta CREATURES je promicanje iskustvenog turizma u regiji ADRION iskorištavanjem potencijala kulturnih i kreativnih industrija (KIKI). Projekt CREATURES nastoji generirati trostruku korist u ADRION regiji: ekonomsku (povećana konkurentnost novonastalih te malih u srednjih preduzeća u KIKI te povećanje broja turista putem kreiranja CREATURES ruta); kulturni (veća valorizacija kulturne baštine); i strateški (poboljšane politike koje promiču integrirani pristup razvoju KIKI).

Projektini konzorcij sastoji se od osam projektnih partnera (PP) iz šest zemalja:

- 1) Metropolitan City of Bologna (PP1: MCBO, vodeći partner, Italija),
- 2) Autonomna regija Friuli Venezia Giulia (PP2: FVG AR, Italija),
- 3) Urbanistički zavod Republike Slovenije (PP3: UIRS, Slovenija),
- 4) Patras Science Park S.A. (PP4: PSP, Grčka),
- 5) Centar za ekonomska i poslovna istraživanja Univerziteta u Ateni (PP5: AUEB-RC, Grčka),
- 6) Regionalna razvojna agencija Dubrovačko-neretvanske županije DUNEA (PP6: DUNEA, Hrvatska),
- 7) Regionalna uprava za nacionalnu kulturu, Vlorë (PP7: RDNC, Albanija), i
- 8) Ekonomski fakultet u Sarajevu, Univerzitet u Sarajevu (PP8: SEBS, Bosna i Hercegovina)

Cilj ovoga Izveštaja jeste predstaviti glavne korake uspostavljanja i vođenja Zajedničkog akcelerator programa (ZAP) u šest zemalja ADRION regije (Italija, Slovenija, Grčka, Hrvatska, Albanija i Bosna i Hercegovina). Izveštaj integrira glavne karakteristike akcelerator programa uspostavljenih od strane sedam projektnih partnera (PP1: MCBO, vodeći partner, Italija, (PP2: FVG AR, Italija, PP3: UIRS, Slovenija, PP4: PSP, Grčka, PP6: DUNEA, Hrvatska, PP7: RDNC, Albanija i PP8: SEBS, Bosna i Hercegovina) Također, ovaj Izveštaj sažima iskustva i naučene lekcije u implementaciji lokalnih verzija ZAP-ova.

Izveštaj je izradio Ekonomski fakultet u Sarajevu, Univerzitet u Sarajevu na temelju komentara tima Centra za ekonomska i poslovna istraživanja Univerziteta u Ateni te informacija prikupljenih od svih projektnih partnera.

Izveštaj se sastoji od sljedećih dijelova:

- 1) Opći cilj
- 2) Metodologija za uspostavljanje lokalnih verzija Zajedničkog akcelerator programa (ZAP)

- 3) Provedba lokalnih ZAP-ova po projektnom partneru
- 4) Usporedna analiza lokalnih verzija ZAP-a
- 5) Dobre prakse i naučene lekcije
- 6) Zaključci

Zajednički akcelerator program (ZAP) imao je za cilj ubrzati razvoj inovativnih poslovnih ideja novoosnovanih i postojećih preduzeća u kulturnim i kreativnim industrijama u šest zemalja u ADRION regiji (Italija, Slovenija, Grčka, Hrvatska, Albanija i Bosna i Hercegovina). Ključni elementi Zajedničkog akcelerator programa (ZAP) sažeti su u tabeli u nastavku, a osnovna obilježja ZAP-a su.

- ✓ Interaktivne metode rada upotpunjene stručnim savjetima prilagođenim potrebama učesnika:
- ✓ Mali broj učesnika (do 10) kako bi se omogućile interaktivne sesije (i pronalaženje zajedničkih tačaka interesa)
- ✓ Struktura kurikuluma vodi novonastala te mala i srednja preduzeća kroz cijeli proces pokretanja biznisa: od identificiranja potreba i inovativnih ideja do predstavljanja konačnog prijedloga ili novog poslovnog plana/modela. Na taj način je učesnicima ZAP-a u relativno kratkom roku pružena podrška u svim aspektima razvoja poslovne indeje.

Šta je Zajednički Akcelerator program (ZAP)?

Zajednički akcelerator program (ZAP) imao je za cilj ubrzati razvoj inovativnih poslovnih ideja novoosnovanih i postojećih preduzeća u kulturnim i kreativnim industrijama u šest zemalja ADRION regije (Italija, Slovenija, Grčka, Hrvatska, Albanija i Bosna i Hercegovina).

Koji su ključni aspekti Zajedničkog akcelerator programa (ZAP)?

Uključenost eksperata	Tim lokalnih stručnjaka, trenera, istraživača i vodećih praktičara podržao je preduzetnike i etabrirana mala i srednja preduzeća u razvoju njihovih biznisa.
Sadržaj	Integrirani kurikulum ZAP-a isporučen je kroz četiri modula, svaki s temama koje predstavljaju kurseve unutar modula: <ul style="list-style-type: none"> – Modul 1: Uvod u kulturu i kreativni sektor – Modul 2: Razvoj biznisa – Modul 3: Personalizirana podrška – Modul 4: Finansiranje – Prikupljanje sredstava – Predstavljanje ideje investitoru
Pristup	<ul style="list-style-type: none"> – Izgradnja kapaciteta "odozdo prema gore" s razmjenom znanja tokom cijelog procesa akceleracije poslovnih ideja. – Inovativni pioniri i vodeći praktičari dali su inspiraciju i pružili prenosive prakse – Mentorske sesije i jedan na jedan mentoring usluge u cilju pružanja podrške učesnicima u razvoju poslovne ideje
Fokus	<ul style="list-style-type: none"> – Holistički pristup poslovnim inovacijama u kreativnim i kulturnim industrijama (razvoj strategije i rješavanje tehničkih, organizacijskih, finansijskih ili marketinških izazova/problema)

Šta je dodana vrijednost Zajedničkog akcelerator programa (ZAP-a)?

- ✓ ZAP je potaknuo zajedničko učenje (engl. Peer-to-peer learning) i pružio nadahnjujuće primjere inovativnih poslovnih modela u kreativnim i kulturnim industrijama

- ✓ ZAP je poboljšao inovacijske kapacitete start-upova i etabliranih preduzeća koja djeluju u kreativnim i kulturnim industrijama u šest zemalja ADRION regije (Italija, Slovenija, Grčka, Hrvatska, Albanija i Bosna i Hercegovina)
- ✓ ZAP je poboljšao marketinške vještine start-upova i etabliranih preduzeća koja djeluju u kreativnim i kulturnim industrijama u šest zemalja ADRION regije (Italija, Slovenija, Grčka, Hrvatska, Albanija i Bosna i Hercegovina), a što je povećalo potencijal za razvoj inovativnog preduzetništva u kulturnom i kreativnom sektoru ADRION regije.
- ✓ ZAP djelovao kao platforma za razmjenu i učenje, otvorenu diskusiju i razvoj inovativnih ideja u kreativnim i kulturnim industrijama ADRION regije.

Na temelju lekcija naučenih tokom implementacije lokalnih verzija zajedničkog akcelerator programa (ZAP) mogu se izvući neke ključne lekcije i preporuke:

Lekcija 1: Upoznajte kontekst! Akcelerator program u kulturnim i kreativnim industrijama trebao bi biti osmišljen tako da bude usidren u lokalnom kulturnom i kreativnom preduzetničkom ekosistemu. Štoviše, akcelerator program u kulturnim i kreativnim industrijama bi trebao biti osmišljen tako da eliminiše ili ublaži specifične nedostatke u lokalnom kulturnom i kreativnom preduzetničkom ekosistemu i da jasnu vrijednosnu ponudu koja treba odgovarati potrebama ciljane skupine. Stoga bi jedinstveni program akceleracije prilagođen poslovnim potrebama preduzetnika u kreativnim i kulturnim industrijama trebao započeti procjenom poslovnih potreba potencijalnih učesnika u akcelerator programu. Institucija/organizacija odgovorna za uspostavljanje akcelerator programa u kreativnim i kulturnim industrijama trebala bi procijeniti svoje specifične sposobnosti i resurse, kao i ograničenja, te ih uzeti u obzir prilikom izrade programa akceleracije. Organizacija odgovorna za uspostavljanje akcelerator programa može koristiti model poluge za stvaranje partnerstava i korištenje resursa svojih partnera.

Lekcija 2: Izgradite partnerstva i uključite interesne grupe! Akcelerator programi bi trebali razviti nova i ojačati postojeća partnerstva s različitim interesnim grupama u procesu pružanja obrazovnih/mentorskih modula. Institucije odgovorne za uspostavljanje i upravljanje akcelerator programima u kreativnim i kulturnim industrijama bi trebale sarađivati s ključnih interesnim grupama u svrhu izgradnje dugoročnih odnosa saradnje i jačanja kapaciteta preduzetničkog ekosistema u kreativnom i kulturnom sektoru.

Lekcija 3: Definirajte ponudu usluga! Portfolio ponuđenih usluga čini temeljni element akceleratorijskog programa, a polaznike treba na početku informirati o strukturi i sadržaju akceleratorijskog programa.

Lekcija 4: Budite spremni prilagoditi se! Budući da se kontekst, faza/modul, resursi i drugi elementi programa akceleracije mogu kontinuirano razvijati, akcelerator programi se trebaju razvijati i prilagođavati, a voditelji akcelerator programa trebaju usvojiti način razmišljanja koji omogućuje kontinuirani dizajn i razvoj kurikuluma (modula).

Lekcija 5: Definirajte ciljeve i ključne pokazatelje uspješnosti! Obrazloženje za uspostavljanje akcelerator programa treba biti jasno artikulirano, zajedno sa specifičnim ciljevima željenim rezultatima ili ishodima programa i ključnih pokazatelja uspješnosti akcelerator programa.